

KAMPANJA "SEKSTANJE"

Sekstanje* zajema izdelavo, izmenjavo in pošiljanje fotografij, videoposnetkov in besedil s seksualno vsebino. Izdelava običajno vključuje uporabo pametnih telefonov, njihova izmenjava pa poteka preko aplikacij za sporočanje in družabnih omrežij.

*Mladi sekstanje večinoma označujejo z izrazoma »nudi« (angl. *nudes*) ali »dikpiks« (angl. *dick pics*).

Sekstanje, ki poteka med mladostnikoma primerljive starosti in razvojne stopnje ter temelji na obojestranski privolitvi, lahko predstavlja digitalni podaljšek spogledovanja, raziskovanja spolnosti ter vzpostavljanja intimnih odnosov [1, 2]. Poleg takšnega razvojno pričakovanega raziskovanja spolnosti pa se lahko sekstanje pojavi tudi v tveganih okoliščinah, ko je pošiljanje posledica vrstniškega pritiska, prisile, izsiljevanja (t. i. sextortion) ali sredstvo za pridobitev denarja oziroma materialne koristi (t. i. transakcijsko sekstanje).

Ne glede na razlog za pošiljanje predstavlja spletna narava takšnega vedenja tveganje za izgubo nadzora nad nadaljnjim širjenjem poslanih vsebin. Deljenje intimnih posnetkov brez soglasja lahko posameznika med drugim izpostavi (spletnemu) medvrstniškemu nasilju in izsiljevanju z golimi posnetki ali fotografijami, kar lahko povzroči hudo čustveno stisko ter vpliva na njegove odnose in ugled.

Ugotovitve meta-analize [3] kažejo, da intimne posnetke pošilja 19,3 % mladostnikov, prejema 34,8 %, okoli 14,5 % pa jih je že delilo tuje intimne posnetke brez soglasja pošiljatelja.

Pri tem so dekleta pogostejše deležna prošenj za pošiljanje intimnih fotografij (29,3 %) kot fantje (15,2 %) in pogostejše prejemajo neželene intimne vsebine, kar prinaša večje tveganje za čustveno stisko. Fantje sekstanje pogostejše uporabljajo za potrjevanje svoje moškosti in statusa znotraj vrstniške skupine [2].

Med slovenskimi osnovnošolci zadnje triade je o nedovoljenem deljenju svojih intimnih posnetkov poročal 1 % fantov (dekleta o tem niso poročala), med srednješolci pa 3 % deklet in 2 % fantov. Da so prepošiljali gole fotografije drugih oseb, je navedlo 4,1 % osnovnošolcev in 1,6 % osnovnošolk ter 5,2 % srednješolcev in 2,9 % srednješolk. O izkušnji neželenega prejemanja fotografij s spolno vsebino je med osnovnošolci poročalo 12 % deklet in 7 % fantov, med srednješolci pa 17 % deklet in 9 % fantov [4].

Preventivno delo, ki temelji na prepovedovanju, ustrahovanju in vzbujanju sramu, praviloma ni učinkovito, saj lahko odgovornost za posledice nehote prelaga na tistega, ki je intimno vsebino ustvaril ali poslal. To lahko krepí občutke krivde in sramu ter ga ob zlorabi zaupanja odvrne od iskanja pomoči [5]. Izobraževanje mladih naj zato raje vključuje odprt, neobsojajoč dialog, jasno postavljanje in spoštovanje osebnih meja ter naj poudarja odgovornost tistih, ki vršijo pritisk, izsiljujejo ali zlorabijo zaupanje in tujo intimno vsebino delijo naprej [6].

V okviru preventivne kampanje »Sekstanje« smo pripravili dva plakata in gradivo za izvedbo učne ure** na temo intimnosti na spletu, v okviru katere naslovimo tudi sekstanje. Osnovnim šolam pošiljamo le plakat za osnovne šole. Gradiva so namenjena učiteljem, šolskim svetovalnim delavcem in drugim strokovnim delavcem pri obravnavi te teme v okviru spolne vzgoje ali varnosti na spletu.

**Gradivo za učno uro bo v začetku septembra 2026 objavljeno na TOM telefon spletni strani (www.e-tom.si).

PLAKATA O SEKSTANJU

Sporočata, da so spletni odnosi pomembni, hkrati pa lahko zasebne vsebine hitro uidejo izpod nadzora. Odpirata številna vprašanja, kot so: komu zaupam, kje so moje meje, kako vrstniški pritisk vpliva name, kam se lahko obrnem, če se nekaj zaplete...

Sofinancira
Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
IN JAVNO UPRAVO

Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®

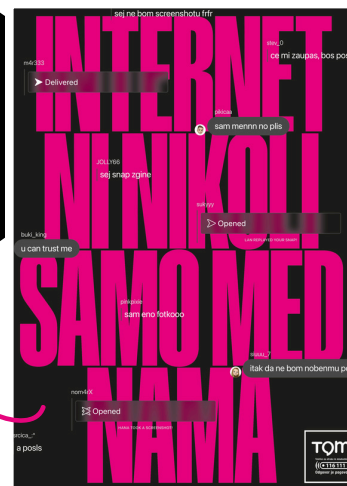
Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorjev in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za zdravje in digitalno tehnologijo (HaDEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti HaDEA.

PLAKAT ZA OSNOVNE ŠOLE

Namenjen je učencem zadnje triade, vendar bo v šolskih prostorih lahko viden tudi mlajšim otrokom. Njegovo sporočilo je zato bolj splošno.

Plakat spodbuja razmišljanje o zasebnosti na spletu, pritisku vrstnikov in tveganjih za deljenje zasebnih vsebin, ne da bi mlajše učence izpostavljali vsebini, s katero naj se še ne bi srečevali.

Dobro je, da sta plakata nameščena v okolju, kjer je mladim na voljo tudi varen in podporen odziv odraslih. Zato priporočamo, da se pred namestitvijo plakatov dogovorite, kdo bo mladim na voljo za pogovor o tej temi. Presodite tudi, ali ju je smiselno namestiti predvsem v tistih učilnicah, kjer bo tema obravnavana v okviru učne ure.

PLAKAT ZA SREDNJE ŠOLE

Ta plakat nagovarja bolj neposredno, saj je izmenjava posnetkov s seksualno vsebino med srednješolci pogostejša [3, 4].

Naslov »SEKS-TANJE« skupaj s skicami spolnih organov in sekundarnih spolnih znakov pritegne pozornost. Skice so oblikovane kot hitre čačke, kakršne se pojavljajo v zvezkih, na šolskih klopih, stenah stranišč ali garderob. S tem plakat uporablja dijakom prepoznaven vizualni jezik, zmanjšuje psihološko razdaljo in jasno nakazuje, da odpira prostor za pogovor o spolnosti brez tabuiziranja [7].

Definicija sekstanja pojasnjuje naslov plakata ter izpostavlja pomen prostovoljnosti in dogovora pri takšnem vedenju. Vprašanje »Si prepričan_a, da bo ostalo samo med vama?« pa vabi k razmisleku o zaupanju in možnih posledicah sekstanja.

Ker plakata neposredno ne izpostavljata vprašanja odgovornosti, je pomembno, da odrasli v pogovoru o sekstanju jasno poudarijo, da privolitve v pošiljanje posnetkov s seksualno vsebino ne pomeni privolitve v njihovo nadaljnje deljenje. Če nekdo vsebino deli brez dovoljenja ali pa pri pridobivanju posnetkov pritiska, grozi ali izsiljuje, je za takšno ravnanje odgovoren tisti, ki je prestopil meje in zlorabil zaupanje.

To pa ne spremeni dejstva, da po poslanem intimnem posnetku popolne varnosti in nadzora nad vsebino ni mogoče zagotoviti. Posnetek je mogoče shraniti in posredovati naprej, dostopen drugim pa lahko postane tudi ob vdoru v uporabniški račun ali drugem varnostnem incidentu. Zato še vedno zagovarjamo stališče, da varno sekstanje ne obstaja. Ob pogovoru o sekstanju se lahko pojavijo tudi vprašanja o kazenskopravnem vidiku, ki je predstavljen na tej povezavi: <https://www.spletno-oko.si/seksting/pravna-podlaga>.

Mladi se lahko v stiski anonimno in brezplačno obrnejo na TOM telefon (116 111), nam pišejo preko e-pošte (tom@zpmis.si) ali klepetalnice (www.e-tom.si).

- [1] Dolev-Cohen, M. in Shaul, H. (2025). Adolescents' engagement in sexting as a normative behavior: Profiles of consensual and coerced sexting. *Computers in Human Behavior*, 108777. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2025.108777>
- [2] Foody, M., Mazzone, A., Laffan, D. A., Loftsson, M. in Norman, J. O. H. (2021). "It's not just sexy pics": An investigation into sexting behaviour and behavioural problems in adolescents. *Computers in human behavior*, 117, 106662. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106662>
- [3] Mori, C., Park, J., Temple, J. R. in Madigan, S. (2022). Are youth sexting rates still on the rise? A meta-analytic update. *Journal of Adolescent Health*, 70(4), 531–539. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2021.10.026>
- [4] Brečko, B., Plaskan, J. in Čampa, E. (2025). *Spletno nadlegovanje med mladimi v Sloveniji. Poročilo raziskave*. Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani.
- [5] Zauner, J. (2021). The continuum of symbolic violence: How sexting education neglects image-based sexual abuse, dismisses perpetrators' responsibility, and violates rights to sexual autonomy. *Journal of Gender-Based Violence*, 5(3), 483–498. <https://doi.org/10.1332/239868021X16123478358067>
- [6] Setty, E. (2019). A rights-based approach to youth sexting: Challenging risk, shame, and the denial of rights to bodily and sexual expression within youth digital sexual culture. *International Journal of Bullying Prevention*, 1(4), 298–311. <https://doi.org/10.1007/s42380-019-00050-6>
- [7] Allen, L. (2011). 'Picture this': using photo-methods in research on sexualities and schooling. *Qualitative research*, 11(5), 487–504. <https://doi.org/10.1177/1468794111413224>